

uitnodiging

programma

ALS
TAAAL
GEEN
FEESTJE
IS

Vrijdag 8 oktober 2021

Van 13.00 - 17.15 uur

De Bonte Wever in Assen

ook online te volgen

Een symposium over taalontwikkelingsstoornissen (TOS)
voor zorg- en onderwijsprofessionals.

TOS: als taal geen feestje is

Ongeveer zeven procent van de kinderen heeft vermoedelijk een taalontwikkelingsstoornis (TOS). Toch wordt TOS niet altijd herkend. Omdat het tijdig signaleren van TOS belangrijk is organiseren Pento, Kentalis en de Hanzehogeschool Groningen voor de tweede keer het symposium 'Als taal geen feestje is'. We wensen je veel goede inzichten tijdens deze inspirerende middag.

Programma

Het symposium is zowel fysiek als online te volgen. Het programma bevat twee plenaire lezingen van vooraanstaande onderzoekers. Daarnaast is er een gevarieerd keuze-programma van lezingen, workshops en ervaringsverhalen. Tijdens deze middag krijg je meer inzicht in wat TOS nu precies is en laten wij het belang zien van een vroegtijdige signalering van TOS. Ook krijg je praktische handvatten aangeboden.

- 13.00 uur** Inloop/ ontvangst
- 13.30 uur** Welkom en openingswoord
- 13.40 uur** Plenaire lezing: 'Werken aan samenwerken met ouders' door Ellen Gerrits
- 14.35 uur** Eerste ronde parallelsessies
- 15.15 uur** Pauze
- 15.45 uur** Tweede ronde parallelsessies
- 16.30 uur** Plenaire lezing: 'Taal in het kwadraat: kinderen met TOS beter begrijpen' door Constance Vissers
- 17.10 uur** Afsluiting

Lezingen en parallelsessies

Plenaire lezingen

■ **Werken aan samenwerken met ouders**

Door Ellen Gerrits, hoogleraar Logopediewetenschap Universiteit Utrecht en lector Logopedie Hogeschool Utrecht

In de zorg wordt steeds meer gesproken over 'samen beslissen', 'kind en ouder centraal', 'gelijkwaardig samenwerken met ouders', 'eigen regie en zelfredzaamheid' en 'cliëntperspectief'. Professionals in de zorg omarmen dit, maar het gevaar is ook dat het betekenisloos blijft. Welke gevolgen heeft het voor de huidige zorg voor kinderen met TOS? Wat betekent dit voor de rol van ouders van deze kinderen? Hoe kunnen we met ouders samenwerken in de behandeling van hun kind? In deze lezing wordt de stand van de wetenschap besproken met betrekking tot samenwerking met ouders: van een gesprek met ouders over hun zorgen tot aan indirecte therapie waarin de logopedist werkt met de ouders in plaats van met het kind.

■ **Taal in het kwadraat: kinderen met TOS beter begrijpen**

Door Constance Vissers, professor, hoogleraar Radboud Universiteit Nijmegen, klinisch neuropsycholoog/ senior onderzoeker Kentalis Academie

TOS is een neurocognitieve stoornis in het verwerven van taal. Maar taalstoornissen komen bijna nooit alleen. Veel kinderen met TOS kampen met uiteenlopende problematiek, met name op sociaal-emotioneel gebied. Om te komen tot afgestemde zorg en onderwijs is het noodzakelijk om inzicht te hebben in de verschijnselen die bij TOS passen, en in hun onderlinge samenhang. Het neuropsychologisch perspectief op TOS ontrafelt problemen in termen van interactie tussen taal en andere cognitieve functies en draagt zo bij aan inzicht in de grondslag van TOS. Vanuit dit neuropsychologisch perspectief stel ik dat taalstoornissen niet alleen de dialoog met de buitenwereld beïnvloeden, maar ook de dialoog met de eigen binnenwereld. Vanwege deze dubbele belasting is er bij kinderen met TOS sprake van taalstoornissen in het kwadraat.

Parallelsessies

■ **TOS Beleving**

Door Machteld Kort en anderen, logopedisten Kentalis

Hoe is het om een taalontwikkelingsstoornis (TOS) te hebben? Ervaar het zelf tijdens deze bijzondere workshop. Je leert wat TOS is en gaat kinderen met een TOS beter begrijpen. Je gaat zelf beleven hoe het is om niet uit je woorden te komen en hoe het kan voelen als je niet begrepen wordt. Dit zorgt voor meer begrip voor een kind met TOS en een beter inzicht in wat een kind met TOS nodig heeft om goed te kunnen functioneren.

Parallelsessies (vervolg)

■ **Vechten voor mijn kind met een TOS (ervaringsverhaal)**

Door Heleen Gorter, moeder

In deze lezing maak je kennis met mijn gezin en onze zoon met TOS.

Ik laat aan de hand van filmpjes de taalontwikkeling van onze zoon zien vanaf onze eerste zorgen tot en met het reguliere basisonderwijs.

De behandeling de hij, en de begeleiding die wij kregen, als ook de impact die zijn TOS had op zijn verdere ontwikkeling. Met mijn verhaal wordt duidelijk dat een TOS niet stopt met leren praten. De gevolgen van TOS kunnen verstrekkend en levenslang zijn.

■ **Taal In Zicht: is een taalontwikkelingsstoornis voor altijd?**

Door Margo Zwitserlood-Nijenhuis, klinisch linguïst/onderzoeker Pento en Carla Vegter, directeur Pento

In het onderzoeksproject Taal In Zicht volgen we 600 kinderen met TOS 20 jaar. Deze kinderen hebben allemaal op een TOS-behandelgroep gezeten. We vragen ons af waarom het ene kind met een verleden van TOS zich in de maatschappij en op school gemakkelijker ontwikkelt dan het ander. We zijn benieuwd naar belemmerende en bevorderende factoren voor de ontwikkeling. Na 3 jaar delen we met jullie de eerste onderzoeksresultaten.

■ **Weerwoord, woordenschatondersteuning bij de methode Nieuwsbegrip**

Door Gerarda Das en collega, ambulante begeleiders Kentalis

Woordenschat is bij veel leerlingen met TOS klein. Dit maakt het volgen van lessen lastig. Ook het bijleren van nieuwe woorden is hierdoor moeilijk. We maken Weerwoord-lessen die voor iedereen vrij toegankelijk te gebruiken zijn. Dit zijn woordenschat semantisaties van de te leren woorden uit de methode Nieuwsbegrip. De leerling kan hierdoor beter meedoen met de les Nieuwsbegrip. We laten je de Weerwoord-lessen zien en de aanpak hierachter. Je weet straks hoe je Weerwoord zelf kunt inzetten in de klas of tijdens de begeleiding als voorbereiding op de les van Nieuwsbegrip.

■ **TOS in de klas, de gevolgen voor begrijpend luisteren en begrijpend lezen**

Door Bernadette Sanders, orthopedagoog en auteur

Het kind met TOS heeft moeite met het begrijpen van de veelal talige instructie die zowel mondeling als schriftelijk wordt gegeven. Vaak wordt de instructie onvoldoende begrepen en ervaren deze kinderen naast het begrijpend luisteren ook problemen met betrekking tot het begrijpend lezen. Begrijpend lezen komt terug in elk vak dat op school wordt aangeboden. Tijdens de lezing ervaar je hoe het is wanneer je de tekst die geboden wordt onvoldoende kan volgen. Wat heeft het kind met TOS in de klas nodig om de geboden mondelinge en schriftelijke informatie te volgen? Wat observeer je als het kind op dit gebied problemen ondervindt? Veel voorbeelden uit de praktijk en praktische adviezen voor in de klas.

Parallelsessies (vervolg)

■ **Taalontwikkeling: mijlpalen en alarmsignalen**

Door Margot I. Bochane, hogeschooldocent Hanzehogeschool, onderzoeker

Spraak- en taalproblemen zijn de meest voorkomende ontwikkelingsproblemen bij jonge kinderen. Als de spraak-taalontwikkeling van een kind niet goed verloopt kan dat grote gevolgen hebben voor de verdere ontwikkeling, op school en in de sociale context. Het is daarom van belang kinderen met problemen in de spraak-taalontwikkeling vroeg te signaleren voor verwijzing naar adequate hulp. Margot vertelt over spraak-, taalontwikkeling, mijlpalen in deze ontwikkeling en alarmsignalen van een niet goed verlopende ontwikkeling.

■ **Kennismaken met ondersteunend tekenen bij TOS in jouw begeleiding**

Door Pien van der Most, trainer in ondersteunend tekenen bij TOS

Als je TOS hebt, lever je elke dag topsport, want taal is overal. Ga je mee op reis? Maak kennis met het belang van ondersteunend tekenen in taal, bij emoties en in communicatie bij TOS. Ervaar wat ondersteunend tekenen bij TOS inhoudt, leer anders te kijken naar tekeningetjes bij taal en wanneer jij deze tool in jouw werk kunt inzetten (denk ook aan emoties en de verschillende situaties) Zorg dat je een pen en een tekenblokje in de buurt hebt, want we gaan ook aan de slag met ondersteunend tekenen. "Maar ik kan helemaal niet tekenen". Gelukkig maar! Want hier gaat het niet om de mooie tekening. Na afloop ben je geïnspireerd om de volgende werkdag direct impact te maken met ondersteunend tekenen in jouw begeleiding bij TOS.

■ **TOS in de kinderopvang**

Door Mirjam Blumenthal, senior onderzoeker Kentalis Academie

De kinderopvang is een belangrijke plek voor het signaleren en doorverwijzen van kinderen met een mogelijke TOS. Hier krijgen kinderen met TOS vaak ook de eerste begeleiding. Als Pedagogisch medewerkers heb je de kennis nodig om die signalering, verwijzing en begeleiding goed aan te kunnen pakken. Lukt het om kinderen met een mogelijke TOS daar goed te signaleren en begeleiden? In dit project zoeken we naar antwoord op die vragen. We kijken naar wat er goed gaat en wat er beter kan.

We doen dit vanuit drie verschillende invalshoeken, vanuit:

1. de pedagogisch medewerkers van de kinderopvang
2. behandelaars van onze organisaties
3. de ouders van kinderen met een TOS.

In deze interactieve presentatie laten wij je zien wat er uit ons onderzoek kwam. Daarnaast geven wij concrete handvatten voor de praktijk.

Praktische informatie

Voor wie

Het symposium is gericht op professionals in zorg en onderwijs: logopedisten, huisartsen, (jeugd-)artsen, medewerkers van wijkteams, pedagogisch medewerkers kinderopvang, leerkrachten, intern begeleiders e.d.

Het symposium is zowel live als online te volgen. Vanwege Covid-19 is er voorsnog een beperkte hoeveelheid plekken beschikbaar.

Accreditatie

Accreditatie is aangevraagd bij NVLF, NVO/NIP en SKJ.

Inschrijving en kosten

[Registreren kan nu!](#) De kosten voor zowel live als online deelname zijn € 95,- (€ 25,- voor studenten). Ben je werkzaam bij Pento of Kentalis? Dan kun je kosteloos deelnemen. Ditzelfde geldt voor studenten Logopedie aan de Hanzehogeschool Groningen. Uiterlijk twee werkdagen voor het symposium ontvang je een uitnodiging met een link voor het symposium. Accepteer de uitnodiging. Via de link krijg je toegang tot het symposium.

Adres De Bonte Wever (voor live deelname)

Stadsbroek 17
9405 BK Assen
www.debonteweaver.nl

Informatie

Voor meer informatie kun je contact opnemen met de afdeling kennisevenementen van Kentalis, T 06 22 22 25 29 | E kennisevenementen@kentalis.nl.

Organisatie

De organisatie van het symposium is in handen van Pento, Kentalis en de Hanzehogeschool Groningen.